

Polska przestaje być państwem prawa Stanowisko Komitetu Helsińskiego w Polsce

Nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym, przyjęta z kolejnym rażącym naruszeniem procedury stanowienia prawa w demokracji parlamentarnej, zamyka etap najważniejszych pozakonstytucyjnych zmian ustroju sądownictwa, zmian w rekrutacji, kadencyjności oraz obsadzie kadr sędziowskich. Ustawa zwana przez jej projektodawców „dopinającą reformę” umożliwia poddanie sądownictwa wpływowi władzy politycznej, co rujnuje podział władz. Na wszystkich szczeblach sądownictwa zwiększają się zagrożenia i jednocześnie zmniejszają gwarancje dla niezawisłości sędziów i niezależności sądów. Niszczy to zaufanie obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa i anarchizuje życie publiczne w Polsce.

Łamiąc konstytucję, zmieniono prawo tak, aby umożliwić arbitralne, nieprzejrzyste i nieobjęte efektywną kontrolą sądową działanie władzy wykonawczej. Obniżanie standardów i wybiórczość stosowania prawa zaczynają być odczuwalne. Przykłady to ograniczenia prawa o zgromadzeniach, prawa wykroczeniowego, ograniczenia jawności i dostępu do przestrzeni publicznej, ograniczenia w korzystaniu przez jednostki z wolności, niepewność ochrony prawnej. Prawo i jego stosowanie używane jest coraz szerzej do antagonizowania społeczeństwa, zastraszania obywateli i ich grup.

Pisaliśmy w lutym tego roku i teraz to powtarzamy: okres, jaki minął od listopada 2015 r., przyniósł najwięcej wyzwań i zagrożeń dla praw i wolności człowieka po 1989 roku. Dziś jest to już głęboki kryzys demokracji: parlament staje się atrapą, a jego pracę cechuje lekceważenie Konstytucji i niepoważne traktowanie legislacji. Towarzyszy temu zakłamany, wykluczający język, niszczący kooperację i dyskurs społeczny.

Destrukcja demokratycznych standardów praw i wolności człowieka oddala nasz kraj od ładu demokracji liberalnej i zbliża do autorytarnych rządów jednej partii.

Warszawa, 26 lipca 2018 r.

Podpisali członkowie Komitetu Helsińskiego w Polsce: Teresa Bogucka, Halina Bortnowska-Dąbrowska, Janusz Grzelak, Jacek Kurczewski, Ewa Łętowska, Wojciech Maziarski, Danuta Przywara, Andrzej Rzepliński, Mirosław Wyrzykowski

Za sygnatariuszy

Danuta Przywara